herpy

FROSKER

Marbled Rain Frog

Scaphiophryne marmorata

Scaphiophryne marmorata er en liten, lubben og grønn frosk fra Madagaskars østlige regnskog. Hunnen blir omtrent 4 cm, hannen omtrent 3 cm. Den graver seg ned i løvlaget om dagen, men klatrer også i busker og små trær på jakt etter insekter. Den er lett å holde, men yngler bare når regntidens oversvømmelser etterlignes.

Familie: Microhylidae

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**3-4 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**5-15 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende, bakkelevende og gravende**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift	**Ingen kjent**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H for 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Kjønnsmoden	**10-12 mnd.**
Egg per legging	**300-500**
Larvetid	**70 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Scaphiophryne marmorata er en kuleformet frosk i familien Microhylidae. Hunnen blir 3-4 cm fra snute til kloakk, hannen omtrent 3 cm. Hodet er lite, flatt og kort i snuten med store, framtredende øyne, og beina er kraftige. Ryggen er for det meste glatt, men har to par tornete knuter øverst. Fargen er klart grønn med mørkegrønne og svarte flekker, og undersiden er ofte marmorert med hvitt. Hos populasjonene i den vestlige delen av utbredelsen, som tidligere ble regnet med til arten, er fargen mer olivenbrun.

Fingrene og tærne er lange, og fingerspissene har store hefteskiver. Hefteskivene er et kjennetegn for arten og gjør at *S. marmorata* kan klatre i busker og lave greiner. Bakbeina er korte og kraftige med benete kammer ved hælene, som frosken graver med. Føler den seg truet, blåser den seg opp og kan fare fram mot angriperen.

S. marmorata ble beskrevet av George Albert Boulenger i 1882. En gjennomgang i 2003 delte det som før het *S. marmorata*, i flere arter: *Scaphiophryne spinosa* ble gjeninnsatt som egen art, og *Scaphiophryne boribory* ble beskrevet som ny. I 2005 ble populasjonene i de tørre skogene i vest skilt ut som *Scaphiophryne menabensis*. Levealderen er ikke dokumentert for arten, men den nært beslektede *Scaphiophryne madagascariensis* kan bli over ti år.

Det er ikke kjent noen giftig hudsekresjon hos arten, men vask hendene før og etter kontakt, og ikke ta på øyne og munn før hendene er rene.

Utbredelse og leveområde

Scaphiophryne marmorata lever bare på Madagaskar, der den særlig finnes i de fuktige skogene i den sentrale østlige delen av øya. Bestandene i de tørre skogene i vest hører i dag til *Scaphiophryne menabensis*, og dyr fra området rundt Isalo er ikke endelig bestemt.

Arten forekommer opptil omtrent 1.000 m over havet og er lokalt vanlig. Den finnes i flere nasjonalparker.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Scaphiophryne marmorata lever på skogbunnen i fuktig regnskog og i skogens undervegetasjon. Om dagen ligger den nedgravd i løvlaget; når den kommer fram, klatrer den ofte opp i busker og små trær for å fange insekter.

Arten er sannsynligvis en eksplosiv yngler: i begynnelsen av regntiden samles dyrene ved midlertidige vannhull og sumper og parer seg etter kraftig regn. Egg og rumpetroll finnes jevnlig i sumper i utbredelsesområdet. Eggene er små, omtrent 1,2 mm, og det legges mange. Rumpetrollene vokser raskt, slik at de kan forvandles før vannhullene tørker ut. Klimaet er varmt og fuktig.

Arten står som sårbar (VU) på IUCNs rødliste. Utbredelsen er liten og oppsplittet, bestandene går tilbake, og leveområdet forsvinner fordi skogen ryddes. En mindre del av dyrene samles inn til handel.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite dokumentert kunnskap om pasningen av *Scaphiophryne marmorata*. Pasningen bygger på arten selv der det er mulig, og ellers på den nært beslektede *Scaphiophryne madagascariensis*.

Et par eller en liten gruppe på opptil fire voksne dyr kan holdes i et terrarium på 60 × 40 × 40 cm (lengde × bredde × høyde). Froskene er stille og beveger seg lite, så gulvarealet betyr mindre enn dybden på bunnlaget. Fyll bunnen med 6-10 cm fuktig, men ikke våt jordblanding, for eksempel hakkede, steriliserte eikeblader og lønneblader, sphagnum og elvesand eller en gjødselfri kokos- og jordblanding. Froskene graver og foretrekker en løs bunn; en fuktet skumgummimatte duger ikke.

Legg store stykker korkbark og drivved oppå bunnen og en vannskål i et hjørne. Arten klatrer, så sett inn kraftige greiner og legg mose på dem. Plantene skal være robuste, for froskene graver dem opp. Froskene søler ikke mye, så det er nok å skifte eller sterilisere bunnen annenhver uke. Et nettlokk som dekker minst halve taket, gir den nødvendige ventilasjonen.

Unger og nyforvandlede frosker holdes enkeltvis eller i små grupper i plastbokser med fuktig kjøkkenpapir i bunnen.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 21-26 °C og om natten 18-21 °C. Arten krever ingen varmekilde og trives ved vanlig romtemperatur. Temperaturen må ikke komme over 27 °C i lengre tid, for høye temperaturer kan raskt bli dødelige, særlig hvis bunnen samtidig er tørr. Mål temperaturen nede ved bunnen, der froskene oppholder seg, og plasser terrariet på et kjølig sted uten direkte sol.

En vinterhvile er ikke nødvendig. Til avl brukes en tørr periode; se under parring.

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 60-80 %, men det viktigste er at bunnen er fuktig hele veien gjennom: når en håndfull bunn presses sammen, skal den klumpe seg og avgi et par dråper. Sprøyt terrariet lett en til to ganger om dagen med regnvann eller avklort vann.

Stillestående, fuktig luft gir raskt bakterielle hudinfeksjoner, så ventilasjonen må ikke ofres for fuktigheten. La overflaten tørke litt mellom sprøytingene i stedet for å holde den konstant våt.

VANN OG VANNKVALITET

Froskene skal alltid ha en lav, ren vannskål, 1-2 cm dyp, slik at de lett kommer opp igjen. Skift vannet daglig. Bruk regnvann, osmosevann eller springvann som er behandlet mot klor og kloramin. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så rengjør aldri skålen med såpe, og skyll den grundig.

Til avl brukes en vanndel der vannet står 5-10 cm dypt og er omtrent 26 °C; se under parring.

LYS OG UVB

Lyset skal være dempet. Arten er nattaktiv og skjuler seg om dagen, og det er ikke dokumentert noe behov for UVB. Et svakt UVB-lys, tilsvarende Ferguson-sone 1, skader ikke og kan brukes hvis terrariet har levende planter. Slå lyset på og av med en tidsbryter, slik at dagslengden er omtrent 12 timer, og sørg for at froskene alltid kan grave seg ned eller skjule seg for lyset.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Scaphiophryne marmorata spiser alle slags små insekter og er svært grådig. Voksne tar sirisser på omtrent 6 mm, små dubia-kakerlakker, små melorm, fluelarver og lignende, og unger får sirisser på omtrent 3 mm. Bytt mellom flere slags fôr, for froskene kan bli lei av det samme fôret og avvise det.

Voksne fôres hver tredje eller fjerde dag med flere fôrdyr om gangen, og unger fôres hver dag. Dryss fôret med et vitamin- og mineraltilskudd ved annenhver fôring, vekselvis kalk med D3 og et multivitamin. Noen frosker spytter ut fôrdyr med tilskuddspulver i starten, men venner seg til det. Fjern fôrdyr som er igjen etter noen timer.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Scaphiophryne marmorata er sjenert og tilbringer mesteparten av dagen skjult i bunnen eller under bark. Om natten kommer den fram, og den klatrer gjerne rundt på greiner. Den er ikke aggressiv mot artsfrender, så et par eller en liten gruppe av samme størrelse fungerer godt hvis det er plass og skjul nok.

Ikke håndter froskene; de har ingen glede av det. Må en frosk flyttes, så bruk fuktige, rene hender eller en liten plastbeholder. Bland ikke arten med andre amfibier.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene er større enn hannene, omtrent 4 cm mot 3 cm. I slekten blir dyrene kjønnsmodne etter omtrent ett år; *Scaphiophryne madagascariensis* er utvokst etter 10-12 måneder. Er kjønnet uklart, sikrer man seg et par ved å holde flere dyr av samme alder sammen.

PARRING

S. marmorata yngler etter en tørr periode og kraftig regn. Metoden er den samme som for *Dyscophus*-artene: la terrariet tørke ut i omtrent 6-8 uker, der bunnen bare fuktes svakt, og fôr dyrene godt opp. Etterlign deretter et skybrudd: fyll bunnen med 5-10 cm vann på omtrent 26 °C, og la det regne med et regnanlegg eller en sprøyte. Dyrene parer seg i vannet.

Avl i fangenskap skjer bare sjelden, og fremgangsmåten er ikke beskrevet i detalj for arten.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

EGG OG RUMPETROLL

Eggene legges i små, flytende klumper i vannet. De er bare omtrent 1,2 mm, og det legges mange; antallet er ikke dokumentert for arten, og tallet i spesifikasjonene gjelder slekten. Det er ingen yngelpleie, så de voksne tas ut av yngelvannet etter leggingen.

Rumpetrollene vokser raskt hvis vannet holdes konstant varmt, omtrent 26 °C. De spiser gjerne fiskeflak og piller som knuses fint, og de blir omtrent 25 mm lange. Skift en del av vannet ofte, slik at vannkvaliteten holdes høy, og del store kull opp i flere kar.

METAMORFOSE

Klekketiden er ikke dokumentert for arten. Rumpetrollene bruker omtrent 70 dager på å forvandle seg til små frosker.

Når forbena kommer fram, skal ungene kunne komme opp av vannet. Senk vannstanden, og legg flytende planter, steiner eller skrå bark, slik at de ikke drukner. Flytt de forvandlede ungene til små oppvekstbokser med fuktig kjøkkenpapir.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede froskene er omtrent 8-11 mm. Hold dem enkeltvis eller noen få sammen i plastbokser med fuktig kjøkkenpapir og skjul ved 21-24 °C, og fôr dem daglig med svært små insekter, støvet med tilskudd. Ungene er seige og vokser raskt med variert fôr; de kan bli kjønnsmodne etter omtrent ett år. Flytt dem til et terrarium med løs bunn når de er store nok til å grave.

Helse og vanlige feil

Scaphiophryne marmorata er robust når miljøet er i orden. De typiske feilene er:

- Stillestående, fuktig luft, som gir bakterielle hudinfeksjoner. Sørg for god ventilasjon.
- For høy temperatur, særlig sammen med tørr bunn. Temperaturer over 27 °C i lengre tid kan være dødelige.
- Tørr bunn eller for lite vann, som tørker ut frosken.
- Mangel på kalk og vitaminer. Dryss fôret.
- Overfôring. Arten er grådig og blir lett tykk.
- Klor, kloramin eller såperester i vannet og på hendene.
- Viltfangede dyr med parasitter. Kjøp helst oppdrettede dyr.

En frisk frosk er rund med klare øyne og graver seg ned om dagen. Isoler en syk frosk i et rent terrarium med riktige forhold, og oppsøk en veterinær med kunnskap om amfibier hvis den er sløv, oppsvulmet eller slutter å spise.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.